Glas zaveznikov

Leto II - Št. 467 — Informacijski dnevnik A. I. S. — Cena 5 lir

TRST, petek 27. decembra 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 8 - Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter visine (širina ena kolona), trgovski L. 15, mrtvaški L. 30 (osmrtnice L. 60), objave L. 10, finančni in pravni oglasi L. 25. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 25. Davek i vštet. Plačljivo v naprej. Oglase sprejema izključno: U. P. I., Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94021.

Cena posamezne številke L. 5 (zaostale L. 10). Rokopisov ne vračamo.

MASARYK O TRSTU

London, 27. decembra

Češkoslovaški zunanji minister Masaryk je pozdravil ustvaritev mednarodnega pristanišča Trst, ki bo po njegovem mnenju postalo sredozemsko pristanišče, ki ga Srednja Evropa tako nujno potrebuje.

Masaryk je dodal, da bo veliko upanje za mir, če bodo mogle najti Združene države in Sovjetska zveza skupno osnovo za sporazum.

Masaryk je spomnil, da so na Češkoslovaškem ležišča urana in je dejal, da potrebujejo mednarodno zaščito, da bodo služila samo za zdravljenje, ne pa za pobijanje nedolžnih. Svet je zdaj bližje temu smotru kot je bil pred enim mesecem.

KRFSKI PRELIV PONOVNO MINIRAN

London, 27. decembra

Londonski «Daily Mail» je včeraj objavil poročilo svojega dopisnika iz Rima, ki pravi, da vsi znaki kažejo, da je Albanija ponovno minirala Krfski preliv, ko so britanske ladje počistile mine.

Dopisnik piše: «V zadnjih dneh so ob južni italijanski obali videli mine; tako pravijo vedno nova poročila iz Barija. Iz nekega italijanskega vira smo izvedeli, da je mine skrivaj polagala neka majhna albanska ladja».

«Reuter» pristavlja, da še niso objavili besedila albanskega odgovora na britansko noto, v kateri je Velika Britanija zahtevala povračilo in opravičilo za škodo, katero sta zaradi min utrpela dva britanska rušilca. Velika Britanija je hotela zadevo predložiti Varnostnemu svetu, če ne bi do 23. decembra prejela albanskega odgovora; vendar pa je Albanija odgovorila

UKINITEV LISTA „ZNAME" V BOLGARIJI

Sofija, 27. decembra

Kot poroča «Reuterjev» dopisnik, so v Sofiji uradno objavili, da je bolgarski ministrski svet ukinil časopis demokratske stranke «Zname». Izjavili so, da je vlada izdala ta ukrep na osnovi poročila ministra za informacije Dime Kazasova.

Poročilo pravi: «Kljub številnim svarilom je časopis sistematično objavljal tendenciozne vesti in članke, ki so spravljali v slabo luč Sovjetsko zvezo Jugoslavijo in druge države, prijateljice Bolgarije».

Časopis «Zname» obtožujejo tudi, da je «nedopustno intrigiral» proti sodelovanju med velesilami.

List je pričel ponovno izhajati avgusta, potem ko so ga za dva meseca ustavili, ker «je vodil sistematično propagando proti Sovjetski zvezi ter oboroženim sovjetskim silam v Bolgariji v namenom, da povzroči razdor med obena, državama.

Francosko nezadovoljstvo zaradi tujih komentarjev o novi carinski meji med Posarjem in Nemčijo

Razgovor Blum-Cooper

PARIZ, 27. decembra — Francosko zunanje ministrstvo je izrazilo veliko nezadovoljstvo zaradi poročil, češ da je imenovanje francoskih carinskih uradnikov v Posarju in Palatinatu samo prvi korak enostranske akcije, ki naj bi bogato industrijsko področje vključila v francoski gospodarski ustroj.

Ponovno so izjavili, da je imel novi francoski korak le namen preprečiti, da ne bi iz področja nosili onih živil, ki so jih rudarji prejeli kot kosebni obrok, ter da bi preprečili prekupčevanje z valutami.

Pooblaščeni predstavnik francoskega zunanjega ministrstva je izjavil, da je sklep o uvedbi nove valute, kar je potrdil tudi glavni francoski guverner, samo prvi korak v načrtu, ki je že pripravljen, da ga predlože zavezniški nadzorstveni komisiji. Izjavili so, da v pogledu valute ne bodo sklenili ničesar, dokler se ne bodo setale štiri velesile.

To seveda prav nič ne izpremirja francoskega stališča, da mora Posarje končno priti v francoski ustroj. Francoski upravi na tem področju tudi ne preprečuje, da se ne bi oblikovala v smislu tega pričakovanja. Francoski general Koenig je koncem tedna na nekem javnem zborovanju v Saarbrückenu izjavil: «Za nas, ki smo tukaj, je izven dvoma, da bo Posarje v gospodarski uniji s Francijo. V interesu prijateljstva med Francijo in Posarjem in v interesu evropskega miru goreče želimo, da bi do te unije prišlo čimprej.»

Ministrski predsednik Blum je imel včeraj daljši razgovor z britanskim veleposlanikom v Parizu Duffom Cooperjem. Na razgovor je odšel z vladne seje, nakar se je spet vrnil nanjo. Menijo, da je bil glavni predmet razgovora položaj v Posarju po uvedbi novih carinskih meja. Kesneje sta Blum in Duff Cooper skupaj obedovala.

Sinoči je poročevalec francoskega zunanjega ministrstva demantiral vest, da bi imela vlada namen, da premesti v Posarje industrijo iz drugih delov francoskega zasedbenega področja.

Berlinska radijska postaja, ki je pod sovjetskim nadzorstvom, poroča, da sta berlinska časopisa «Neues Deutschland» in «Berliner Zeitung» kritizirala sklepe pariške vlade in jih označila kot prelom gospodarskih odnošajev med Posarjem in Nemčijo.

Presenečenje zaradi reakcije nekaterih zavezniških držav zaradi ustanovitve carinske meje med Posarjem in ostalo Nemčijo izraža tudi francoski tisk. Radikalni «L'Ordre» pravi, da bodo končno veljavno sklepali o Posarju zastopniki štirih velesil; pravi, da «Francija nima nobenega namena postaviti zaveznike pred izvršeno dejstvo».

Zmerni «Le Parisien Libre» pripomnja, da se eVliko Britanija in Združene države niso posvetovali s Francijo in Sovjetsko zvezo, preden sta gospodarsko združili svoji področji.

Neodvisni konzervativni «Le Figaro» piše glede izjave, ki jo je podal o francoskem sklepu ameriški general Clay: «Če je res, da so generala Claya in zavezniški nadzorstveni svet v Berlinu obvestili o odločitvi francoske vlade komaj nekaj ur pred odločitvijo, je važno poudariti, da je v New Yorku Couve de Murville sporočil namen svoje vlade trem velesilam in da niti Bevin niti Byrnes nista ugovarjala».

Po vesteh iz Pariza je francoska vlada sklenila, da bodo izpustili 7000 vojnih ujetnikov, ki so doma iz Posarja. Izpust teh vojnih ujetnikov, ki so do zdaj delali v francoski industriji, je posledica ustanovitve carinske meje med Posarjem in ostalo Nemčijo.

Svet francoske republike (gornja zbornica) je imel v torek pod predsedstvom senatorje Herberta Gasserja otvoritveno zasedanje. Po nepotrjenih časnikarskih vesteh bo sedanji predsednik zbornice Vincent Auriol predložil svojo kandidaturo za stalnega predsednika.

Poročila iz Nemčije kažejo, da bo vprašanje Posarja verjetno v kratkem prišlo pred Zavezniški nadzorstveni svet. Namestnik ameriškega vojaškega guvernerja v Nemčiji general Clay je zaprosil Francoze, naj predložijo Svetu poročilo v zvezi z govoricami, da so premestili iz drugih delov francoskega zasedbenega področja v Posarje nemško industrijo.

„RUDE PRAVU" O LJUDSKI FRONTI NA ČEŠKOSLOVAŠKEM

Praga, 27. decembra

Glasilo češkoslovaške komunistične stranke «Rude Pravu» — javlja dopisnik «Tanjuga» — je pod naslovom «Za ljudsko fronto ali proti njej?» objavilo članek glavnega urednika Vljema Novega. Članek pravi, da posamezni poslanci narodno socialistične, katoliške in demokratske stranke v debati na zadnjih zasedanjih češkolovaške ustavodajne skupščine niso napadali le komunističnih ministrov, ampak tudi celotno koncepcijo vladne politike.

Nikakega dvoma ni, piše «Rude Pravu», da so v ljudski fronti ljudje, katerim ni všeč sedanji duh češkoslovaške notranje in zunanje politike. Ti ljudje se kažejo vse jasneje in vse glasneje. Prav v kratkem bo padla odločitev o vrsti velikih stvari, kakor o ustavi, o dveletnem načrtu itd., «kar pomeni dokončno utrditev narodno demokratskega reda na Češkoslovaškem, ki je pridobitev narodne revolucije». Za te reakcionarje je tak preobrat narodne volje in solidarnosti propast ter omejitev njihovih osebnih interesov. Zato se trudijo, da bi spremenili tok narodne revolucije in ga usmerili nazaj v stari red, kakor je bil pred Monakovim. Če upoštevamo to dejastvo, ni težko razumeti smisla gonje, ki jo vodijo proti komunističnim ministrom na Češkoslovaškem.

List piše nato, da ljudske fronte na Češkoslovaškem «ne tvorijo samo predstavniki narodnih političnih strank, ampak delavci, kmetje, obrtniki ter razumnik». Ljudska fronta je narod, narod pa je edin v mišljenju ter v osnovni zaobljub narodne revolucije in ne bo ravnodušno gledal na one, ki hočejo preprečevati to njegovo zaobljubo.

ŽIDJE NE PRIDEJO NA PALESTINSKO KONFERENCO

London, 27. decembra

Kot poroča «BBC», je svetovni zionistični kongres v Baslu s 171 proti 154 glasovi sklenil, da se ne bo udeležil londonske konference o Palestini. Prej je kongres odobril predlog, ki obsoja terorizem kot sredstvo političnega boja ter nadljnjo izvrševanje ukrepov, ki jih vsebuje britanska Bela knjiga.

JUGOSLAVIJA PRIPRAVLJA NOTO O ZAPRTIH BRITANSKIH VOJAKIH

Beograd, 27. decembra

Po vesteh iz jugoslovanskih odgovornih krogov pripravlja jugoslovansko zunanje ministrstvo izčrpno noto o štirih britanskih, vojakih, ki so po ukazu jugoslovanskih oblasti zaprti v Beogradu. Vojake so aretirali med avgustom in septembrom, ko so prekoračili avstrijsko mejo. Beograjski odgovorni krogi trdijo, da ima vlada v rokah važne dokumente o aretiranih vojakih. Vendar pa vlada zdaj teh dokumentov ne bo objavila, ker ne želi še bolj zaostriti anglo-jugoslovanskih odnošajev.

Uradni britanski krogi so izjavili, da so enega izmed britanskih vojakov prijeli sto metrov preko meje na jugoslovanskem ozemlju, «medtem ko je kupoval vino» in «ni točno vedel, kje je meja». Izjavili so tudi, da so bili ostali trije britanski vojaki res na jugoslovanskem ozemlju ter dodali: «Nikakega dvoma ni, da je na tistih mestih, kjer so omenjene tri vojake prijeli, težko razločevati mejo ter je zato naravno in nejzogibno, da kdo od časa po nepazljivosti prekorači mejo».

Britansko veleposlaništvo v Beogradu «je stalno delalo odločne korake pri jugoslovanski vladi, da bi doseglo izpustitev vojakov, katerih ne dolžijo nikakega prestopka. Jugoslovanske oblasti pa vojakov niso izpustile in britanskim oblastem tudi niso dovolile, da bi jih obiskali».

ZASESTI SO HOTELI

London, 27. decembra

Londonski list «Daily Telegraph» poroča, da je načelnik perzijskega glavnega stana general Razmara izjavil dopisniku tega lista, da je sovjetska azerbejdžanska vlada pripravljala tajni načrt za zasedbo vse Perzije. General Razmara je dejal, da so čete teheranske vlade «našle ostanke močne organizacije, ko so prišle v Azerbejdžan; organizacija je štela 70.000 članov in je pripravljala pohod na perzijsko prestolnico. Poveljnike te organizacije so urili v tujini».

PETER NAJ BI SE NASELIL V BRAZILU

London, 27. decembra

Moskovska radijska postaja je javila tiskovno vest iz Rio de Janeira, po kateri naj bi imel bivši jugoslovanski kralj Peter namen, da se stalno naseli se v Brazilu. Ista radijska postaja pravi, da izjavljajo brazilski časniki, «da predstavlja shajališče fašističnih ostankov (kakor jugoslovanskega Petra, romunskega Karola in Nikolaja Hortya, ki bodo v kratkem prispeli v Rio de Janeiro) žalitev za državo in ogražanje varnosti naroda.»

VZHODNA INDONEZIJA

London, 27. decembra

Generalni guverner Nizozemske Indije dr. Van Mook je izdal dekret, ki ustanavlja novo državo Vzhodno Indonezijo.

Grška vojaška nota bolgarskim oblastem

Grki bodo prekoračili mejo, če se bodo gveriljci umikali čez njo

ATENE, 27. decembra — **Dopisnik agencije «Reuter» poroča, da so grške vojaške oblasti v bližini bolgarske meje včeraj opozorile Bolgarijo, da bodo v bodoče grške sile primorane na bolgarsko ozemlje zasledovati gveriljce, ki prekoračijo mejo, «ko se umikajo pred grško vojsko».**

Iz grških vladnih virov so izvedeli, da je grški poveljnik v Drami, 45 km južno od bolgarske meje, poslal noto v tem smislu bolgarskim vojaskim oblastem v Nevroskopu, ki leži na bolgarski strani meje. Ta nota je sledila akcijam gveriljcev pred enim tednom na tem področju.

Grški vojaški viri, ki so sporočili, da je postalo 29 neoboroženih kopačev grške vojske žrtev zasede gveriljcev v hribih vzhodno od Drame, so izjavili, da so gveriljci vdrli v Grčijo z bolgarskega ozemlja in se nato vrnili v Bolgarijo, ko so jih redne grške sile zasledovale.

Iz grških uradnih virov so sporočili, da je bolgarski poveljnik v Nevroskopu zavrnil vabilo na sestanek z grškimi vojaškimi oblastmi v Drami glede obmejnih nadzorstvenih postojank. Domnevajo, da je bolgarski poveljnik navedel kot razlog odklonitve navodila iz Sofije.

Grško tiskovno ministrstvo je sinoči objavilo da «pristojne grške oblasti ničesar ne vedo» o poročilu, češ da bi poveljnik grških čet v Drami, bolgarske vojaške oblasti v Nevrokopu posvarili, da «bodo gveriljce, ki se umikajo čez bolgarsko mejo, zasledovali na bolgarsko ozemlje.»

Tiskovno ministrstvo je omenilo, da je to poročilo navajal tudi atenski radio: «Radijska postaja je navedla le časopisne vesti, da bi bili ljudje dobro poučeni.» Vendar pa grški glavni stan ali druge vojaške oblasti niso zanikovale, da je poveljnik grških čet v Drami poslal tako svarilo bolgarskim oblastem.

Po grških uradnih virih so ubili štiri gveriljce, druge pa ranili v nekem spopadu z orožništvom, v bližini Heresa (vzhodna Makedonija), ki je trajal štiri ure. V nekem spopadu pri Trinakali v srednji Tesaliji je naslo smrt nadaljnjih 30 gveriljcev.

Namestnik ministrskega predsednika Gonatas, ki se je vrnil s petdnevnega potovanja po severni Grčiji, je naznanil, da bo grška vojska znova uporabila konjenico kot pred vojno pri bojih z gveriljci; osnovali bodo takoj tri eskadrone.

Grški minister za javni red je sporočil, da so orožniške in vojaške sile v sredo razpršile tolpo 800 upornikov, oboroženih s strojnicami, težkimi minometi in ročnimi bombami. Tolpa je držala od preteklega petka vas Dedia ob turški meji.

Poročilo ministrstva dodaja, da so imeli uporniki, izmed katerih so mnogi govorili bolgarski in sta jih vodila dva voditelja, ki sta nedavno prišla iz Jugoslavije, 50 mrtvih, redne grške sile pa 7 mrtvih in tri ranjene.

«Reuterjev» dopisnik povzema po «Tanjugu», da je prišlo iz vasi Notia od gore Paikon, nekaj kilometrov v grški Makedoniji, ki leži severno od grško jugoslovanske meje, na jugoslovansko ozemlje 224 beguncev.

Med begunci naj bi bilo 129 otrok, 17 deklet, 35 žena in 23 moških.

Vas Notia je bila v mesecu novembru pozorišče hudih bojev med gveriljci in grškimi vladnimi silami.

Grški namestnik ministrskega predsednika Gonatas je naznanil, da je grška vlada odredila grškim oblastem v Makedoniji, naj dovolijo in olajšajo odlet sovjetskemu vojaškemu letalu, ki je pred enim tednom pristalo na letališču v Rahlia v bližini južne bolgarske meje. Sovjetsko letalo bodo oskrbeli z zadostno količino goriva, da bo moglo odleteti.

BOŽIČNE POSLANICE

KRALJ JURIJ VI

Angleški kralj Jurij VI. je na božični dan popoldne prebral narodom britanskega Commonwealtha božično poslanico, v kateri je med drugim dejal:

«Leto, ki gre h koncu, ni bilo srečno. Politiki in diplomati so si nadeli nalogo, da bodo spravili svet, ki ga je razrvala in razbila vojna, ki ni prizanesla nobenemu kontinentu. V uradih, delavnicah, trgovinah in na poljih so ljudje vseh slojev trpeli zaradi pomanjkanja živil in gospodarske šibkosti, do katere pride po vsaki vojni.

«Pri vseh teh preizkušnjah, ki so pred nami, pa sem resnično ponosen, da znate ohraniti tisto moč, tisto jasnost in junaštvo, ki ga ti težki časi zahtevajo od nas vseh.

«Preživeli smo največji preobrat v človeški zgodovini. Svoboda, ki smo jo drago plačali in naše demokratske ustanove so ostale nedotaknjene Commonwealtha in imperij razen sprememb, ki jih zahteva čas, zaradi vojnih nevarnosti in preizkušenj nista bila prizadeta.

«Ne pustimo, da bi na nas vplivale sedanje težave, ki bodo minule, ampak mislimo rajši na možnosti, ki jih boděnost hrani za nas. Nujno je potrebna duhovna in tvarna obnova. Zaradi tega ni dovolj, da nasitimo lačne in ponovno zgradimo porušena mesta, ampak je treba obnoviti tudi pravega duha civilizacije.

«Če je prihodnje leto polno negotovosti, je tudi polno obljub. Uresničimo z božjo pomočjo in svojim delom te svetle obljube.»

PREDSEDNIK TRUMAN

Predsednik Truman je v radijski božični poslanici ameriškemu narodu med drugim izjavil:

«Napravili smo lep korak do miru na svetu. Pred nami je zdaj najtežja naloga, da ta mir utrdimo. Povsod na svetu danes nimamo harmonije. Zavedati smo se morali resnice, da je ljudem laže skupaj umirati na bojnih poljanah, kakor pa skupaj v miru živeti doma. Toda naši mrtvi bi padli zaman, če mi v miru vsaj do določene mere ne bi ohranili tistega duha enotnosti, s katerim smo zmagali v vojni. Vprašanja, ki še čakajo Združene narode — to upanje sveta za mir — plašijo srca šibkih. Toda v delu za trajni mir se moramo spomniti, da svet ni bil ustvarjen v enem dnevu. Na letošnji božič bomo dobili moči in poguma iz dejstva, da smo napravili še tako dober začetek.»

ERNEST BEVIN

Angleški zunanji minister Bevin izraža v svoji božični poslanici upanje v mir in slogo na svetu. Poudarja, da to ni samo naloga zunanjih ministrov. Mirovne pogodbe in mednarodni sporazumi bodo spoštovani le, če bo vsak narod pokazal dobro voljo in razumevanje. Bevin zaključuje poslanico: «S svojim pozdravom dodajam željo, da bi bilo leto 1947 leto miroljubnih zaključkov.»

JAMES BYRNES

Ameriški zunanji minister Byrnes je dejal: «Na pretekli božič smo komaj začeli delo za mirovne pogodbe, ki bodo napravile konec nedavni in upam tudi zadnji vojni, ki so mučile naš svet. Z Združenimi narodi moremo in hočemo uresničiti božično upanje miru ljudem dobre volje.»

Poziv k dolžnostim ob kritični uri

Božični nagovor papeža

RIM, 27. decembra. — V *torek je imel papež v navzočnosti kardinalskega kolegija ter skupine perlatov rimske kurije božični nagovor. Papež je predvsem omenil težave sedanjega časa, ko je vesela in prekomerna opojnost nad zmago izginila in so se v vsej trdoti pokazale neizagibne težave. «Čeprav vem, da tvegam, da bodo moje besede in namere slabo tolmačili ali popačili v politične propagandne namene, ne morem v tako kritični uri omahovati, ne da bi zbudil speče vesti ter jih pozval k dolžnostim Kristusovih vojščakov.»*

Papež je poudaril, da «je sedanje neskončno podaljševanje splošnega stanja neustaljenosti in negotovosti jasen znak zla, ki predstavlja zalostno oznako naše dobe. Ko so prvič objavili atlantsko listino, so vsi narodi poslušali in končno zadihali. Kaj je ostalo od te poslanice in njenih določil danes? Zde se samo še senca in potvorba tega, kar je bilo v mislih in v namenih njenih najbolj lajalnih določb».

Papež priznava stalni napor odličnih državnikov, vendar pa je treba preudariti troje. Prvič, da «je pogoj, da ustrežemo pričakovanju narodov po olajšanju in postopni odstranitvi nemira, v katerem trpijo zaradi nevarnih mednarodnih napetosti ta, naj bi vsa sila ter vsa dobra volja težile k temu, da nedopustno sedanje stanje negotovosti prenehа in da se čim bolj pospeši nastop dokončnega miru med vsemi državami, in sicer kljub težavam, ki jih noben jasni duh ne more zanikovati».

Papež pravi zaradi tega odločujočim «Poskrbite, da bo leto, ki že teče h koncu, zadnje leto praznega in neutešenega pričakovanja, poskrbite, da bo v novem letu prišlo do izpolnitve miru, uporabite vse svoje hotenje in moč, da bo vaše delo za mir resnično pravično in daljnovidno ter da bo odkrito služilo skupnim koristim vse človeške družine.»

V pogledu mirovnih pogojev je papež dejal, da «se brezdvomno še tako usodne vojna, ki jo je sprožil krivični napad in ki se je nadaljevala čez dovoljene meje, ki je bilo videti, da je dokončno izgubljena, ne more končati enostavno z mirom brez jamstev, ki bi preprečevala ponovitev podobnih nasilnosti. Toda vsi povračilni in predhodni zavarovalni ukrepi morajo ohraniti značaj sredstev in ostati podrejeni visokemu in končnemu smotru pravega miru, ki je v postopnem ter z vsemi potrebnimi jamstvi zavarovanem združevanju zmagovalcev in premagancev v delu za obnovo v korist vse družine narodov in vsakega njenega pozameznega člana». Dokler pa bo mir le nepopolno delo, morajo vladajoči paziti, da ostane možnost popravkov po jasno določenem postopku takoj, ko bi večina narodov, glas pameti in pravičnosti pokazali, da so te spermembe primerne in zaželene ter da so mogoče celo dolžnost, neprejudicirane.

Papež se je nato obrnil na kristjane ter dejal, da «noben kristjan nima pravice, da bi bil v boju proti protiverskemu valu sedanjega časa truden». Spomnil jih je na slavno zgodovino mučencev. Končno je papež govoril o nadlogi lakote. Poudaril je, da «manjka kruh dobesedno celim narodom, kmedlijo v objemu boleznі ter so nevarno vzburkani po nagonih socialnega prevrata». Nato je ponovil «naj se vnema vseh tistih, ki lahko prožijo roko v pomoč, ne ohladi». Naj molči vsaka malenkostna sebičnost, borno obotavljanje, vsaka trpkost, vsaka nepriazdetost; vsaka mrznja. Oko naj gleda samo na uboštvo, predvsem pa na bodočnost milijonov otrok.

Ob koncu je papež podelil apostolski blagoslov «vsem ljubljenim sinovom in hčeram vsega sveta».

ODHODI IZ MADRIDA

London, 27. decembra

Britanski veleposlanik v Madridu sir Victor Mallet, ki so ga odpoklicali iz Španije, je v sredo zvečer prispel z letalom v London.

Iz Haaga poročajo, da so odpoklicali nizozemskega poslanika v Madridu.

Španski veleposlanik v Londonu, ki so ga odpoklicali zaradi odpoklica sira Malleta, bo ostal v Londonu še približno dva tedna.

VRNITEV UJETNIKOV IZ JUGOSLAVIJE V ITALIJO

Rim, 27. decembra

Italijansko vojno ministrstvo je sporočilo, da se je v torek ob 16.30 uri izkrcalo v Anconi iz parnika «Gorica» 2.680 povratnikov iz Jugoslavije. Povratnike so razporedili po stanovanjskih središčih v Pescantini in v Bariju, odkoder jih bodo takoj poslali domov.

POLOŽAJ V INDOKINI

London, 27. decembra

Po zadnjih poročilih francoskega poveljstva v severni Indokini je vojaški položaj zadovoljiv, po vesteh agencije «France Press» pa je prišlo v sredo zjutraj po neuradnem premirju v pokrajini Tonkin do posameznih ostrih spopadov med francoskimi in anamitskimi četami. Sicer je v večjem delu Indokine vladalo božično premirje.

V sredo je prispel v Saigon francoski kolonijalni minister Marius Moutet.

Poveljstvo francoskih sil v Indokini je izdalo včeraj sledeče poročilo: «Naš pohod v južni del Hanoia je naletel na močan odpor. Pričele so se čistke v predelih mesta, ki so jih imele zasedene čete Viet Nama. Med padlimi anamiti je mnogo Japoncev. Razvrstitev sil, pred katerimi so se znašle francoske čete, dokazuje dolgo pripravo in vzbuja domnevo, da sodelujejo verjetno japonski tehniki Umikajoče čete Viet Nama so sabotirale naprave premogovnikov v Camphi. Letališče v Tourane so popolnoma uničili.

Plodno zasedanje ustanove UNESCO v Parizu

Obračun ameriškega delegata Williama Bentona

WASHINGTON, 27. decembra — Voditelj ameriške delegacije na nedavnem zasedanju ustanove UNESCO v Parizu William Benton je imel tik pred božičem radijski govor, ameriškemu narodu, v katerem je dejal, da je prva splošna konfereca ustanove UNESCO zabeležila popoln uspeh.

Omenil je, da je glavni smoter ustanove UNESCO, da pomaga pospešiti mir s pomočjo ustvaritve tiste dobre volje, ki nastaja iz pravega vzajemnega razumevanja med ljudmi. Nadalje je omenil dejstvo, da je ustanova UNESCO edinstvena tovrstna ustanova, ker zgodovina ne pozna nobene organizacije, ki bi ji bila podobna. Tudi konferenco samo je moči imeti za edinstveno vsaj v vrsti nedavnih mednarodnih sestankov, ker ni bilo niti bistvenih nasprotij med različnimi državami niti razlik v mnenju glede smernic, ali programa.

Pariško zasedanje je bilo ena izmed najbolj plodonosnih mednarodnih konferenc od konca vojne; predloge je stavilo 43 držav.

Omenil je tudi politični značaj, ki ga je imela konferenca. Sila držav bima izvora samo v gospodarskem procvitu in v vojaški moči, temveč tudi v duhovnih činiteljih. To funcijo ustanove UNESCO so priznali; to dokazuje zanimanje, ki so ga pokazali politiki vseh držav, ki gledajo v njej politično silo prvega reda. Pod takimi pogledi, je izjavil Benton, ima ameriški narod ustanovo UNESCO za eno izmed najuspešnejših mirovnih orodij, ki so sposobna pospešiti sograsle in slogo.

Edina stvar, ki je povzročila daljše razpravljanje, je bilo vprašanje, ki ga je predložil jugoslovanski delegat Ribnikar. Vprašal je namreč, če ima ustanova UNESCO namen razvijati svojo doktrino, v kateri prevladuje mišljenje zahodnih držav, z izključitvijo vsake omembe materialistične struje, ki predstavlja sovjetsko državno doktrino. Vprašanje jugoslovanskega delegata je vzbudilo posebno zanimanje zaradi odmevov, ki bi jih razpravljanje utegnilo zavzeti do Sovjetske zveze, edine velesile, ki se konferenc ni udležila. Benton je pojasnil, da ne bo mogoče računati na resnično plodovito delo ustanove UNESCO, če ne bodo mogli računati na sodelovanje Sovjetske zveze.

Med najvažnejšimi smotri, ki jih zasleduje ustanova UNESCO, je boj proti nepismenosti — zavedajo se, da je več kot polovica prebivalstva na svetu nepismena; študij psiholoških in socialnih kriz, ki vodijo do vojn; odstranitev ovir, ki narodom preprečujejo, da svobodno občujejo med seboj; preučevanje možnosti ustvaritve svetovnega radijskega omrežja za pospešitev razširjanja kulturnih in duhovnih pridobitev med narodi sveta.

Kitajska dobila prvo stalno ustavo

Komunisti bojkotirali

NANKING, 27. decembra — V sredo je okoli 1400 delegatov, ki so se udeležilo zadnjega zasedanja kitajske narodne zbornice, soglasno odobrilo pregledani osnutek nove kitajske ustave. Zbornica je navdušeno pozdravila sprejem ustave, v katero so sprejeli ideje zahodne demokracije in filozofska načela Sunjatsena. Ustavo bodo razglasili naslednje leto; v veljavo bo stopila 25. decembra 1947.

Zadnja seja je imela zgodovinski pomen, ker je dala Kitajski prvo stalno ustavo od proglasitve republike 10. oktobra 1911. Komunistična stranka je delo zbornice bojkotirala, češ da ni bila zakonito sklicana. Komunisti so tudi odklonili, da bi ustavo priznali; zahtevajo, naj jo razveljavijo, kar naj bi bil prvi pogoj za obnovo pogajanj z osrednjo vlado. Čangkajšek se je obvezal, da bo vlado zdaj razširil in vanjo sprejel tudi nekatere elemente, ki ne pridajajo Kuomintangu. Nova vlada bo ostala na mestu toliko časa, dokler ne bo zbornica izvolila ljudske vlade.

Osnutek za trajno ustavo je izdelala kitajska narodna vlada že leta 1936; ljudski kongres bi se moral setati novembra 1937. Julija istega leta pa je izbruhnila vojna z Japonsko. Po ponovnih preložitvah so se januarja letošnjega leta v Čunkingu vse stranke sporazumele naj bi se sestala maja narodna zbornica, da bi odobrila ustavo. Komunisti so soglašali, nato pa so delo zbornice bojkotirali. Zbornica se je sestala 18. novembra; namesto 2050 delegatov ji je zaradi izostanka komunistov in drugih manjših skupih prisostvovalo samo 1400 delegatov.

Kijub raznovrstnim težavam in velikemu številu nepismenih 60% 80%) bodo na Kitajskem prihodnje leto prvič splošne volitve. Po poročilu lista «Ta Kung Pao» bodo za 10. oktober 1947 skicali narodno zbornico, da izvoli prvega predsednika republike.

Predzadnje zasedanje kitajske ustavodajne zbornice je bilo precej hrupno; prišlo je do številnih incidentov. Duhove je pomiril šele Čangkajšek, ki je prišel na zasedanje, ko je bil hrup na višku.

ŠEST SMRTNIH OBSODB V JUGOSLAVIJI

Beograd, 27. decembra

Ljudsko sodišče dobojskega okrožja pri Sarajevu je obsodilo na smrt šest jugoslovanskih vojnih zločincev, ki so sodelovali pri množičnih aretacijah in umorih med nemško zasedbo.

Prvi obsojenec je Anton Konstasen, ki je po poročilu «Tanjuga» mednarodni zločinec, ki je leta 1932 oropal banko Baruch v Parizu. Kesneje je deloval kot nemški in avstrijski vohun v Nemčiji in v Belgiji, kjer je zakrivil množične aretacije in zlostavljanja ujetnikov. Dva nadaljnja obsojenca — kot poroča «Tanjug» — sta zakrivila leta 1941 vrsto zločinov in nasilnih dejanj proti srbskemu prebivalstvu v vasi Mala Brusnica v Bosni, kjer so ubili mnogo žena in otrok.

Četrti in peti, Stojan in Ivid Radić, dva četnika, sta sodelovala pri nekem umoru in ranila partizanske bojevnike. Nadalje sta zakrivila posilstva in umor neke partizanske bolničarke in desetletnega otroka. Šesti obsojenec je sokrivec četnikov; obtožen je, da je med šesto ofenzivo sovražniku izdal štiri partizane, ki so se zatekli v njegovo stanovanje in ki so jih kesneje ubili.

NOVINAR O POLOŽAJU V DAIRENU

Šanghaj, 27. decembra

Ameriški novinar William H. Newton, ki je bil na ameriški ladji, ki je morala po sovjetskem ukazu zapustiti mandžursko pristanišče Dairen, poroča na podlagi vesti iz nevtralnih in kitajskih virov:

«Pristanišče Dairen upravljajo za železnim zastorom kakor katero koli drugo sovjetsko mesto. Denar izdajajo sovjetske vojaške oblasti. Industrija je ohromljena. Vlada lakota in brezposelnost in cene so zelo visoke. Množične aretacije in obsodbe so bolj pravilo, kakor izjema. Ni svobode besede ali tiska. Skoraj dnevno se dogajajo brutalnosti proti Kitajcem in Belim Rusom. Številne kitajske dijake so aretirali, ker so izrazili mnenje, da je treba popolnoma obnoviti kitajsko suverenost. Američani so skoraj pod stalnim nadzorstvom. Lepaki po zidovih opozarjajo brezposelne Kitajce, da bi bila na Kitajskem mir in napredek, če bi Američani odšli iz Kitajske. Istočasno pa isti Sovjeti uporabljajo v polni meri ameriški material, ki so ga dobili na podlagi zakona «o najemu in posoji», med drugim letala, ladje «Liberty» in vozila vseh vrst.

TRI LETALSKE NESREČE V ŠANGHAJU

Šanghaj, 27. decembra

V božični noči so se primerile v Šanghaju najtežje letalske nesreče v vsej zgodovini kitajskega letalstva. Strmoglavila so tri letala, ki so hotela pristati na letališčih, pogreznjenih v meglo. Najmanj 62 izmed 77 potnikov in članov posadke je bilo ubitih.

Dve letali last «China National Aviation Corporation», obe dvomotornika, sta strmoglavili izven letališča Lunghwa v južnem predmestju Šanghaja, ker jima je pošlo gorivo. Ti dve letali sta vozili skupaj 60 potnikov in sta imeli šest članov posadke.

Tretje letalo last «Central Air Transport Corporation», ki jo nadzoruje država, je strmoglavilo na neko kmetijo in ubilo pri tem neko žensko, ter ranilo tri njene otroke.

Letalca «China National Aviation Corporation» sta bila Američana. Eden je bil ubit, drugi pa težko ranjen. Ubit je bil tudi kitajski pilot od «Central Air Transport Corporation» skupno z 11 osebami, ki so bile v letalu, izmed koterih je bilo 9 potnikov.

Pozneje so potrdili vest, da je bil od dveh ameriških pilotov, ki sta vodila ponesrečeni letali, stotnik J. M. Greenwood ubit, medtem ko je bil stotnik R. S. Preus težko ranjen. Menijo, da bo ozdravel. Stotnik Greenwood je umrl 48 ur pred prihodom svoje žene in dveh sinov iz Amerike.

IZ SLOVENIJE

Tudi v fizkulturi so v Jugoslaviji zabelezili velik napredek, piše «Slovenski poročevalec», ki pravi, da je ljudska oblast dala mladini in vsemu delovnemu ljudstvu na področju telesne vzgoje vse možnosti razvoja. Tega se sicer mnogokje še ne zavedajo, kar ima za posledico mrtvilo v fizkulturnem udejstvovanju. List nato našteva uspehe na posameznih področjih fizkulture, ki so jih po končani vojni dosegli jugoslovanski fizkulturniki ter pravi, da bi bila predolga vrsta, če bi podrobno navedel vse uspehe in napredek v vseh panogah fizkulture. V drugem delu članka preide omenjeni list k nekaterim spremembam, ki so jih v zadnjem času izvršili, da bi se fizkulturni pokret še bolj razmahnil med ljudstvom. Potreba je narekovala, da se upravno in gospodarsko delo osredotoči, s čimer bo mnogo sil sproščenih za udejstvovanje na drugih področjih. Nacrtno delo bo na ta nacin znatno olajšano, pravi «Slovenski poročevalec». Iz velikega števila majhnih fizkulturnih drustev je bilo treba ustvariti močne, življenja sposobne enote ki bodo garancija še hitrejšega napredka in se večjega razmaha fizkulture. Kakor v drugih krajih države so se tudi ljubljanska društva, in sicer eno za središče in vzhodni predel, drugo za severni predel in tretje za južni predel mesta. Drustva «Partizan», «Železničar» in «Bratstvo» so se združila v novo društvo «Triglav», «Udarnik», «Svoboda», Borec» in Stepanja vas pa v «Enotnost». Fuzije fizkulturnih društev v Ljubljani so s tem končane, zaključuje «Slovenski pročevalec».

Pod naslovom «Odvetnik, ki ne služi interesom ljudstva» je «Slovenski poročevalec» objavil članek, v katerem napada odvetnika Rapoca iz Maribora, v katerem je bivši hitlerjanec Franc Apačnik, brivec v Rušah, ki je med zasedbo na najpodlejši nacin denunciral zavedne slovenske ljudi, našel svojega žagovornika. Po osvoboditvi se je Apačnik spet spomnil, da je slovenskega rodu, toda v smislu odloka AVNOJ-a mu je bilo zaplenjeno premoženje. Dr. Rapoc, ki ima, kakor piše «Slovenski poročevalec», obsežno prakso z zastopanjem narodnih izdajalcev, je skušal izigrati ljudsko oblast in doseci revizijo odločbe o zaplembi. V svojih vlogah je dr. Rapoc hotel poučevati organe ljudske oblasti in v prizivnih aktih navajal frazo, da ljudska oblast napačno uporablja svoje zakone in odločbe. List zaključuje, da mora tudi odvetnik v ljudski državi služiti interesom skupnosti, ne pa tistim maloštevilnim, ki bi hoteli živeti na račun skupnosti.

Državno podjetje Koteks je letos na podlagi odločbe zvezne vlade, da je treba svinje nad 80 kg teže odirati, pričelo širokopotezno akcijo za odkup kož. «Ljudska pravica» piše o pomenu svinjskih kož za usnjarsko industrijo ter poziva, da je treba zbiranju kož posvetiti vso pozornost. Pri zbiranju kož se bo državno podjetje naslonilo na ljudsko oblast, na okrajne in krajevne odbore. Omenjeni list pravi, da je škodljivec, kdor svinje ne odere in ga morajo zato ljudski odbori pozvati na odgovornost. Nikakor ne gre, da bi sami člani ljudskih odborov predpise izigravali, kot se je to zgodilo v Novem mestu in Črnomlju. List zaključuje, da nihče ne sme pozabiti, da so še vedno v borbi, tobrat na gospodarskem področju in da to borbo na vseh frontah zmagovito bijejo.

V Mariboru je bila konferenca vajeniške mladine, na kateri so razpravljali o vprašanju pravic vajencev. Konference se je udeležilo 700 vajencev. Na konferenci so odkrili tudi številne primere zapostavljanja in izkoriščanja vajeniške mladine s strani delodajalcev. Poleg krivde nezavednih delodajalcev pa je glavni vzrok izkoriščanja ta, ker mladina ne pozna pravic in dolžnosti, ki jih ji daje vajeniški zakon. Mladina ne ve, komu naj se pritoži in se ne zaveda, da jo ščiti razen zakona tudi mladinska organizacija. Na in po sestanku so številni vajenci navedli primere izkoriščanja, ki obstojajo v tem, da morajo vajenci opravljati poleg strokovnega tudi druga dela, dalje, da morajo delati dvanajst in celo trinajst ur na dan, za kar dobijo na teden samo 100 din plače. Poleg tega so vajenci navedli tudi primere, kjer jim delodajalci odtegujejo ure, ki jih prebijejo v šoli.

Minister za delo Tomo Brejc je v nedeljo 15. decembra slovesno izročil prometu modernizirano cesto Ljubljana-Ježica. Gradnjo ceste, ki je dolga 4 km in široka 21 metrov, je prevzela meseca maja direkcija cest. Pri delu so pomagali tudi prostovoljni delavci sindikatov in ustanov ter mladinska delovna brigada.

Umrli so: Martin Marinko, posestnik in prevoznik, Ana Dejak, rojena Zobec, žena poslovodje v pokoju, Viktor Rus, delegat ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo, vsi v Ljubljani; Ivanka Petrič, rojena Juvančič na Rakeku.

TRŽAŠKA KRONIKA

Ukaz št. 294

Obveščevalni urad Zavezniške vojaške uprave je objavil ukaz št. 294, s katerim so podaljšane do 31. maja 1947 leta posebne olajšave ki jih predvideva člen 21, paragraf 1 splošnega ukaza št. 39, ki so uporabljive za nerešene spore glede cenitev lastnin pri prenosu zaradi dedovanja, javnega akta ali zasebne pogodbe, registrirane pred 15. aprilom 1946 leta.

Z istim ukazom je ponovno podaljšan rok zapadlosti za posredne davke ter za davščine na trgovinske transakcije, in sicer oboje do 31. decembra 1947. leta.

Razglas št. 283

Pripravljalni tečaj

ZA DOSEGO DIPLOME V KEMIJI

Tiskovni urad Zavezniške vojaške uprave objavlja sledeči razglas st. 283, ki je datiran z. 20. decembrom:

1. Od dneva, ko je izdan ta razglas, bo filozofska fakulteta (La Facoltà di Scienze), ki je bila ustanovljena na tržaški univerzi, dobila na osnovi ukaza št. 177 ime «Fakulteta za matematične, fizične in naravoslovne vede»;

2. poleg dveh tečajev za dosego diplome v matematiki in fiziki in poleg dvoletnega pripravljalnega tečaja za tehniko, bodo uvedli od dneva tega razglasa, dvoletni tečaj za predhodnje studije za dosego diplome v kemiji;

3. med akademskim letom 1946-1947 bo odprto samo prvo leto predhodnih študijev za tečaj za dosego diplome v kemiji;

4. ustanovitev dvoletnega tečaja ne bo prejudicirala števila stolic, ki so predvidene za «Facoltà di Scienze»;

5. Zavezniška vojaška uprava bo priznala omenjeni dvoletni tečaj ter vsa spričevala in diplome, ki jih bodo izdali na koncu omenjenega tečaja;

6. notranja organizacija omenjenega tečaja bo podvržena istim pravilom ter istim uredbam, ki so v veljavi za ostale tečaje na tržaški univerzi.

Trzaški božični prazniki

V sredo popoldne se je zbralo v gledališču «Nazionale» približno 2000 otrok — sirot iz Trsta in okolice. Božiček jim je izročil darila v slaščicah, ki so jih prostovoljno darovali ameriški in britanski vojaki. Poleg daril so mali gostje doživeli še nadaljnje prijetno presenečenje: prisostvovali so predvajanju nekaterih priljubljenih risanih filmov ter varietejski predstavi.

Na odru, okrašenim z ameriško in britansko zastavo, sta govorila brigadir De Wintow kot zastopnik britanskega generala Loewena, poveljnika prve oklepne divizije ter ameriški polkovnik Watson kot zastopnik poveljnika 88. divizije generala Moorea. Oba govornika sta izjavila, da sta srečna, da lahko izrečeta svojo dobrodošlico malim gostom, katerim sta izrazila prisrčne želje za srečen Božič in Novo leto ter za uspešno bodočnost. Po govorih se je zahvalil prirediteljem eden izmed spremljevalcev otrok, ti pa so se potem na ves glas prisrčno zahvalili.

Darila so otrokom razdelili zavezniški častniki ter angleška igralka Judy Shirley v oblačilu Pepelke ter Jonny Weitch v oblačilu Božička.

Višji častnik za civilne zadeve polkovnik Alfred C. Bowman je v torek popoldne prisostvoval božični predstavi, ki so jo uprizorili najmlajši iz zavoda za vojne sirote Julijske krajine. Po predstavi je polkovnik Bowman dva najboljša gojenca zavoda odlikoval ter jima podelil malo medaljo za prednost. Nato je višji častnik razdelil božična darila.

V ponedeljek 23. decembra so imeli v telovadnici nadaljevalne šole «Rismondo» majhno božičevanje. Ob tej priliki so obdarovali 100 potrebnih učencev tržaških osnovnih šol, ki so prejeli v dar zavoj slaščic, igrač ki jih je izdelal obrtni zavod «Volta» ter knjig, ki jih je darovala «Editoriale Librania».

DVE OKLEPNIŠKI PESTI IN VEC IZSTRELKOV NASLI NA S. M. M. INFERIORE

Včeraj okrog poldneva so čistilci min na poziv civilne policije odšli na S.M.M. Inferiore, kjer so v živi meji pri št. 447 našli dva naboja oklepniške pesti, ročno bombo, 30 izstrelkov 20 mm, 100 vžigalnikov in dva izstrelka 42 mm.

Zaradi nevarnosti so čistilci min predmete uničili na mestu.

OPROSTITEV BIVSEGA MILICNIKA

V ponedeljek je izredno porotno sodišče oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov učitelja Luigia Facchina. Imenovani je bil stotnik milice in poveljnik oddelka v Repentabru.

Britanski vojaki in božični prazniki

Med božičnimi prazniki so britanski vojaki bodisi skupno ali pa posamezno nudili krajevnemu prebivstvu, posebno pa ubogim otrokom, božične prireditve.

Za mnoge vojake je bil letošnji božio šesti, ki so ga preživeli daleč od svojih domov in družin.

Poroka Londončana s Tržačanko

V nedeljo se je poročil v cerkvi Sv. Antona v Trstu ravnatelj kina Exelsior, gospod Ronald Frederick Williams iz Londona z gospodično Margherito Rana, stanujočo v ulici Rossetti.

Naredniki vojaškega kraljevega policijskega zbora so imeli častno stražo. Po cerkvenem obredu je bila v plesni dvorani kina slovesnost.

NAROČILO DVEH LADIJ

Iz Buenos Airesa so izvedeli, da je argentinska trgovska mornarica podpisala pogodbo z Združenimi jadranskimi ladjedelnicami v Trstu, in sicer za gradnjo dveh ladij-hladilnic iz jekla po 2500 ton vsaka.

Naročilni znesek znaša nekaj nad 9 milijonov pesosev.

LOVSKI PUŠKI STA MORALA IZROČITI ROPARJEMA

Cesar Petroni in grof Girolamo Montegnacco, stanujoča v Tršču, sta bila na lovu in ko sta se vračala, sta jima pri jezeru Pietra Rossa, prišla nasproti dva neznanca, oborožena s samokresi. Lovca sta morala roparjema pustiti svoji lovski puški, vredni 80.000 lir.

SMRTNA NESREČA MOTORISTA

Vsredo popoldne je umrl v splošni bolnišnici Enrico Krezich, stanujoč na Furlanski cesti 333.

Krezich je v sredo okrog 9.30 vozil z motorjem po Furlanski cesti. Da ne bi povozil nekega pešca, je napravil oster ovinek, pri čemer je zadel o zid. Bil je težko ranjen in is je zlomil tudi desno pogačico. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je nekaj ur potem izdihnil.

Božična poslanica polkovnika Bowmana prebivalstvu Julijske krajine

Trst, 27. decembra

V torek 24. decembra je višji častnik za civilne zadeve Zavezniške vojaške uprave polkovnik Alfred C. Bowman naslovil prebivalstvu Julijske krajine naslednjo poslanico:

«V preteklih osemnajstih mesecih je imela Zavezniška vojaška uprava polno odgovornost za zadeve prebivalstva v Julijski krajini. Ob sodelovanju večine prebivalcev je bilo v tej dobi resenih mnogo vprašanj; mnoge, na videz nepremagljive težave, so bile odstranjene.

«Zdi se, da je zdaj, po dolgotrajnih razpravljanjih, bodočnost tega ozemlja končno odločena in da je to zadnji Božič, ki ga bomo praznovali skupaj. Morda se nekateri izmed Vas tega veselijo. Vem, da so nekateri tudi žalostni, kakor je iz mnogih vzrokov žalostno tudi osebje Zavezniške vojaške uprave, v imenu katerega izrekam vsem, ne glede na narodnost ali na vero, naše iskrene želje za vesel Božič in srečno Novo leto.

«Naj Vam bodočnost prinese polno mero miru, katerega podeli Bog samo ljudem dobre volje.»

V TRSTU ZABELEZILI POTRESNI SUNEK

Geofizični institut sporoča, da so na Božič ob 8.23 uri zabeležili potres, katerega središče pe moralo biti po prvi znakih potresometrov okrog 110 km severozahodno od Trsta.

Središče bi bilo potemtakem karnsko predalpsko gorovje. Ponekod so občutili potres tudi meščani in zlasti v višjih nadstropjih je potresni sunek prebudil speče meščane. Moč v središču računajo na 6 stopinj po Mercalliju, kar je tako močno, da prestraši ljudi, a le redko povzroči škodo.

IMENOVANJE LIKVIDATORJEV «INŽ. C. TOLAZZI & Co.»

Obveščevalni urad Zavezniške vojaške uprave je objavil ukaz. št. 88, s katerim sta imenovana za splošna likvidatorja družbe «Inž. C. Tolazzi & Co.» odvetnik Tullio Puecher in knjigovodja Giovanni Martelli, oba iz Trsta. Imenovana likvidatorja bosta imela vse pravice in dolžnosti, ki jih dajejo odgovarjajoči zakoni, pri izvajanju funkcij pa ju bo nadzorovala Zavezniška vojaška uprava.

TRI BOMBE «OTO»

Oreste Padovan, stanujoč v Trščiu v ulici Sv. Justa 14, je našel v bližini svojega stanovanja tri bombe vrste «OTO». Najdbo je javil policiji, ki je poslala čistilce min, da so odstranili nevarne predmete.

Smrtna nesreča na Prosek

Včeraj malo pred poldnevom v rešilnem avtomobilu med prevozom v bolnišnico umrla Marija Stok, vdova Čibič, stara 61 let stanujoče na Proseku št. 93.

Čibičevo je v bližini njene hiše povozil tovorni avtomobil. Pri tem je povoženki počila lobanja. Na prvej sta jih nudila prvo pomoč dva mimoidoča, nato pa so sprejeli v varstvo sanitejci Rdečega križa, ki so takoj prihiteli na mesto nesreče.

Neznanca ubila neko ženo

V torek okrog 21. ure sta dva neznanca streljala na Anito Rugutti, por. Stakul, iz Trščiča, ko je šla proti domu. Streli so jo zadeli v čelo in nesrečna ženska je kmalu nato umrla.

SMRTNA NESREČA PRI DELU

Na božični dan se je primerila v ulici Flavio Gioia smrtna nesreča pri delu. Žrtev je bil 32 letni klepar-instalater Rodolfo Giraldi stanujoč v ulici Panorama st. 16 ki zapušča ženo in malega otroka.

Proti 8.45 uri je Giraldi delal z gradbeno podjetje Zulian in Tommasini iz ulice Battisti st. 19 na krovu skladišča Silos, ki je obrnjeno proti ulici iGoia. Iz še ne ugotovljenih vzrokov je Giraldi spodrsnilo ter je strmoglavil iz višine približno 15 metrov.

Giraldi si je pri strahotnem padcu razbil lobanjo.

ZANIKANJE TRŽAŠKE SPORTNE ZVEZE

Tajnik Tržaške sportne zveze Luciano Cotta je zanikal vest, ki jo je izdala agencija «Ansa» o incidentu na glavni postaji v Livornu kot absurdno.

KULTURA

V Ameriki našli Petrarcov rokopis, last tržaške knjižnice

V Združenih državah so našli rokopis iz 14. stoletja, na katerem je neka Petrarcova pesnitev. Ta rokopis je bil last tržaške knjižnice in so ga ukradli iz nekega skrivališča v Neaplju, kamor so ga pripeljali med vojno iz varnostnih razlogov.

Rokopis, ki meri 20 x 40 cm in je vezan v usnje, bodo vrnili v Trst, po zaslugi poštenosti in dobre volje ameriških učenjakov in nekega bivšega ameriškega vojaka, ki ga je kupil v Neaplju od neznanega Italijana. To staro knjigo, ki je kopija dela Francesca Petrarce «De Africa», so našli pri 26 letnem Walterju Rechsteinerju iz Union City (New Jersey), ki je bil v Italiji z oddelkom ženijskih čet.

Rechsteiner je dejal, da so nekega dne potovali iz Rima v Neapelj, kamor so šli prevzemat nekaj jeepov. Njemu in še dvema drugima vojakoma se je približal neki mož ki ni znal angleščine, a je očividno hotel prodati dragocenost. Rechsteiner je dodal, da je bil prepričan, da bi rokopis, mu ga je ponudil Italijan, «lahko nekaj veljal» in mu je plačal zanj 75 dolarjev in 2 škatli cigaret.

Izginotje rokopisa so v New Yorku prvič objavili 21. t. m, ko je priplula tja motorna ladja «Vulcania» Podkomisar Fiorello De Faroili je obvestil dopisnike, da je prinesel uradne dokumente in pisma tržaških znanstvenikov, naslovljena univerzi v Cornellu (Ithaca-New York), v katerih prosijo za vrnitev dragocenega dela. Dejal je, da je zvedel, da je neki ameriški vojak predal po ocenitvi v new yorški javni knjižnici Petrarcovi zbirki Cornellove univerze dragoceni dokument.

Po sporočilu univerze in newyorške knjižnice so rokopis vrnili kupcu Rechsteinerju, ki je nato pripovedoval zgodbo od aprila 1944 dalje.

Dokument je odnesel s seboj v južno Francijo, kamor so ga pripeljali z jadralnim letalom. Tam je bil ranjen v obe nogi. Rokopis je nosil s seboj v svojam telečnjaku skozi vse boje zavit v povoščen papir. Rechesteiner se je vrnil domov na velikonočno nedeljo leta 1945 in je bil kmalu nato odpuščen iz vojske. Nato je stopil kot družabnik k podjetju svojega očeta v Union City in nekaj časa ni mislil na rokopis.

Začetkom letošnjega leta ga je odnesel Williamu Bergquistu, voditelju pripravljalnega oddelka javne knjižnice v New Yorku. Bergquist mu je dejal, da ima Cornellova univerza lepo zbirko Petrarcovih del, a da je treba poprej nekoliko poizvedovati glede rokopisa, ker nosi delo žig tržaške knjižnice Bergquist je nato pisal tržaški knjižnici.

Preteklega aprila je Rechsteiner odnesel rokopis Cornellovi univerzi, kjer se je razgovarjal s pomožnim knjižničarjem E.R.B. Willisom. Njemu je pustil rokopis za več mesecev, preučil pa ga je profesor Thomas S. Bergin, ki je skrbnik Petrarcove zbirke.

Medtem ko je prof. Bergin preučeval rokopis, je Willis pisal oddelku za civilne zadeve v ameriški vojski in ga obvestil o tem dokumentu v Združenih državah. Rechsteiner je dobil pred dvema mesecema pisano prošnjo tržaške knjižnice, v kateri so prosili za vrnitev rokopisa.

Ledolomilec na delu

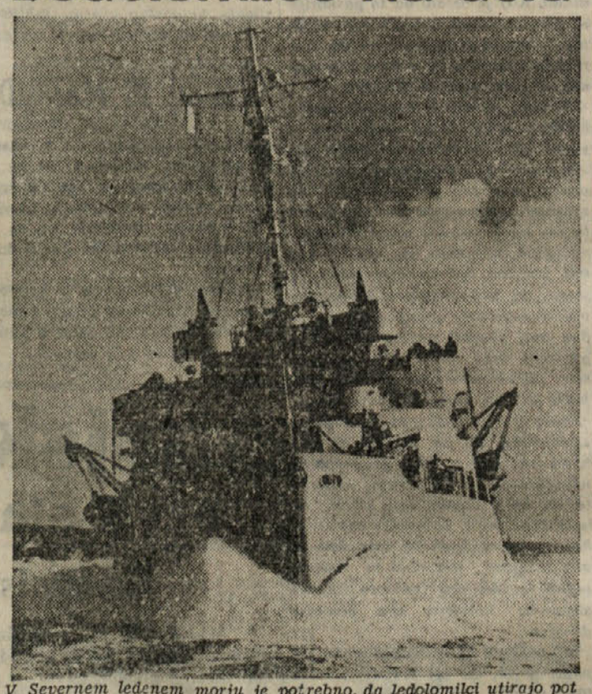

V Severnem ledenem morju je potrebno, da ledolomilci utirajo pot med ogromnimi skladami ledu drugim ladjam. Na sliki vidimo ledolomilec ameriške obalne straže ko s svojim jeklenim kljunom reže zamrznjeno morje.

GORICA

SVEČANOST NA TRAVNIKU

Božični govor gen. Moorea

Božičnica za otroke civilnih agentov in šolsko mladino

V torek ob 16. uri je bila na Travniku proslavitev Božiča ob navzočnosti poveljnika 88. divizije «Modrih vragov» generala Moorea, ki jo je za civilno prebivalstvo organiziralo poveljstvo 88. divizije.

Svečanosti je prisostvovalo približno 2000 oseb. Poleg generala Moorea so prisostvovali dr. Cappon kot zastopnik pokrajinskega predsednika, predsednik občine odv. Stechini, kakor tudi drugi ameriški častniki kot načelnik glavnega stana 88. divizije polkovnik Watson, kurat podpolkovnik Hale, podpolk. Hoover, major Hare in major Gussie.

Ko je divizijska godba odigrala božično glasbo in po kratkem nagovoru kurata podpolk. Haleja o pomenu obletnice Kristusovega rojstva, katerega so tudi prevedli v italijanščino in slovenščino, je general Moore imel na prebivalstvo nagovor, v katerem je vsem izrekel voščila krajevnih čet ter poudaril visok pomen te svečanosti, kateri prisostvujejo vojaki in civilsti, in katera simbolizira — tako je dejal — kronanje vojnega napora za mirovno delo, dobrobit in svobodo vseh ljudi v imenu in zakonu Kristusa. To je smoter — je podčrtal general Moore — zaradi katerega je ameriški narod vstopil v vojno.

Med odmori sta pihalni kvartet pod vodstvom kurata Sorlyja in zbor ameriških vojakov izvajala priložnostno glasbo in pesmi.

Uspelo proslavo je zaključila molitev za mir in za srečo, ki jo je izgovarjal kurat Hale.

Istega dne ob 15. uri je poveljstvo civilne policije v Gorici v prostorih v ulici S. Chiara priredilo božičnico za otroke civilnih agentov. Navzoči so bili tudi zastopniki zavezniških vojaških sil in kaplan zbora, ki je na otroke imel nagovor.

Navzočim so dali prigrizek, a otrokom do 13 leta pakete.

Po zaslugi ZVU in s prispevkom papeške komisije za socialno pomoč ter italijanskega ženskega centra v Gorici so na dan pred božičem 5000 mestnim otrokom v vseh šolskih jedilnicah in mestnih zavetiščih dali kosila. Po zaslugi istih organov so 1000 najbolj potrebnim otrokom razdelili pakete z oblačili.

Obnova vasi Sedlo

Iz vasi Sedlo pri Kobaridu smo prejeli naslednji dopis:

Naša vas je bila med vojno močno prizadeta. Dne 2. novembra 1943 so jo Nemci požgali; dne 19. februarja 1945 pa so Nemci kot talce postrelili 11 naših mož in fantov; mrtve so nato vrgli pod most v Borjani.

Zdaj je nasa vas — razen hlevov za živino — spet popolnoma obnovljena in vsi že stanujemo v lepih novih hišah. Zato smo zelo hvaležni ZVU, saj je bila nasa vas ena izmed prvih, ki je bila obnovljena.

IZENAČENJE PLAČ TRGOVSKIH USLUŽBENCEV

Goriška trgovska zveza sporoča: Med Trgovsko zvezo in pristojnimi organizacijami delodajalcev trgovskih podjetij na debelo in na drobno za živila, obleke in podobne stvari je prišlo do sporazuma glede izenačenja uslužbenskih plač.

NAJDBA TRUPLA GORIŠKEGA STRAŽNIKA

Pri nekem ogledu, ki ga je opravila civilna policija, so našli v Podsabotinu truplo nekega moškega. Sorodniki so spoznali v njem Goriskega stražnika Antona De Marchija.

Iz poročil, ki jih je dobila policija, so izvedeli, da je De Marchija zjutraj 1. januarja 1945 v neki gostilni v Pevmi, kamor je večkrat zahajal, aretiral neki 15 letni mladenič.

NAJDBA OKOSTNJAKA V BILJAH

Civilna policija poroča, da so delavci v Biljah pri Gorici odkrili v neki glinasti jami 30 cm pod zemljo moški okostnjak. Policija ne izključuje možnosti, da gre za kakega vojaka iz prve svetovne vojne.

NESREČA VOJAŠKEGA VOZILA

V torek se je ob 11. uri na državni cesti st. 55 na polovico poti med Trstom in Gorico prevrnil tricetrt tonski kamion zavezniške obvescevalne službe; pri tem je bilo sedem vojakov ameriške vojske ranjenih, dva izmed teh težko.

Pet ranjencev je mimo vozeči britansko vojaško osebje prepeljali v tržaško britansko vojaško bolnišnico. Dva ranjenca so prepeljali v bolnišnico ameriške vojske v Gorici, medtem ko je osmi potnik dobil le lažje poškodbe.

Policija poroča, da se je nesreča pripetila na ovinku približno 1 km jugovzhodno od Gorice zaradi neke okvare, medtem ko je vozni dajal opozorilne znake neki žen ski, ki je hodila po sredini ceste. Ko je voznik poskušal sprostiti signalni gumb, je za hip nad vozilom izgubil nadzorstvo, ki je zavozilo iz ovinka ter padlo v obcestni jarek; vozilo se je popolnoma razbilo.

PULJ

IZSELJEVANJE ITALIJANSKEGA PREBIVALSTVA IZ PULJA

Odbor za pomoč za izselitev sporoča, da so 28. t. m. uradno začeli s prostovoljnim izseljevanjem italijanskega prebivalstva iz mesta Pulj. Uradi izselitvenega odbora so na obali Venezia.

«KOROŠKA KRONIKA»

božična številka, je naprodaj v sledečih tržaških razprodajalnicah časnikov na drobno:

Porro Grazia, trg Goldoni;

Papagno Damiano, pokrita tržnica;

Ribezzo Angela, via R. Sanzio;

Molaroni Guerrino, trg Pestalozzi.

Zaradi pomanjkanja prostora bo rešitev božične križanke objavljena v jutrišnji številki.

RADIO TRST II.

279 m - 1079 kc

Petek, 27. decembra

17.30 plesna glasba; 18 gibanje je zdravje, II. del. predavanje; 18.15 pestra glasba; 18.45 komorna glasba; 19 radijska univerza - Ptički brez gnezda; 19.15 komorni zbor; 19.45 veseli ritmi; 20 napoved časa - vesti v slov.; 20.15 svetovne prestolnice: Washington; 20.30 operna glasba; 21 simfonični koncert; 22.15 lahka glasba; 23 napoved časa - vesti v ital.; 23.15 vesti v slov.; 23.30 plesna glasba; 24 zaključek.

Sobota 28. decembra

7 otvoritev - koledar; 7.10 jutranja glasba; 7.30 vesti v slov.; 7.45 vesti v ital.; 8 pestra jutranja glasba; 8.30 zaključek; 11.30 filmska glasba; 12 kako vzgaja Velika Britanija svoje državljane; 12.15 glasbeni program; 12.45 napoved časa, vesti v slov.; 13 vesti v ital.; 13.15 lahka glasba; 14 zdravniška oddaja; 14.15 čitanje sporeda - zaključek. 17.30 komorna glasba; 18 plesna glasba; 18.45 kulturne zanimivosti; 19 slušna igra; 19.30 orkester Bojana Adamiča; 20 napoved časa, vesti v slov.; 20.15 tedenski, politični pregled; 20.30 lahka glasba; 21 češki skladatelji; 22 glasbeni program; 23 napoved časa - vesti v ital.; 23.15 vesti v slov. - čitanje sporeda; 23.30 plesna glasba; 24 zaključek.

Glavni urednik:
PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

ALEXANDER ARNO

30.

WANG-HO

Gorny se je namrdnil, prižgal cigareto in se potem, ko se je prepričal, da se Lu ne bo vrnila, sedel za pisalni stroj ter napisal naslednjo prijavo:

Lu Isheim nas izdaja. Pred kratkim me je poiskala in mi govorila, kot da sem policijski uradnik in niti ni sumila, da stoji pred članom «N.» Namerava prijaviti vse njej znane osebe, ki so vpisane pri «N.».

Povod izdaje: strah pred odkritjem in obsodbo.

Nujna je njena odstranitev, ker namerava o zadevi razpravljati s policijskimi uradniki.

G.

— Treba je ravnati takoj v pričetku strogo — je mrmral Gorny, ko je dajal popisani kos papirja v ovoj. — Ta ženska postaja nevarna zame.

Oblekel si je plašč in odšel.

. . . . . .

Pol ure pozneje je vstopil v elegantno opremljeno Nuberjevo pisarno

— Nisem vedel, kam naj se dam — je dejal Gorny povsem neprisiljeno in — padlo mi je na um, da bi vas obiskal. Upam, da ne motim.

Nuber je sedel za masivno hrastovo pisalno mizo in se ravno pripravljal k pisanju. Ko je videl vstopiti Gornyja, je rahlo dvignil glavo, ni pa vstal in niti ni ponudil roke v pozdrav.

— Po pravici povedano, imam nujno in velevažno opravilo — je hladno pristavil policist. — Če pa hočete sesti, me prav zares ne boste motili... Glejte, tam so časopisi.

Gorny se ni zmenil za hladno in nekorektno Nuberjevo vedenje. Rahlo se je priklonil, sedel v bližnji usnjenj naslanjač, položil nogo preko druge, si nataknil monokel in se zatopil v čitanje.

Tako je preteklo več kot četrt ure. V sobi je vladala tišina, ki jo je motilo samo enakomerno tiktakanje stenske ure, škripanje peresa po papirju in šum, ki ga je od časa do časa delal Gorny, ko je obračal strani časopisa.

Gorny je prenehal s čitanjem dvignil glavo, snel monokel in kakor po naključju vprašal:

— Poslušajte Nuber, ste že bili v Kanadi?

— Ne, — je kratko odvrnil Nuber in nadaljeval s pisanjem. — Ne — je po kratkem odmoru pristavil. — Zakaj mi stavljate to vprašanje?

— Gorny je pazljivo pogledal skrbno negovane nohte.

— Ah, vprašal sem kar tako. V ostalem pa, dobro vem, da ste enkrat že bili tam.

Nuber je snel naočnike, prodirno pogledal nezaželenega gosta, jih spet nataknil na nos ter mirno pričel pisati.

Gorny je molčal. Če bi kdo videl ta dva moža, ne bi v njih zadržanju opazil nič izrednega; bil je povsem navaden razgovor med dvema osebama, ki si nimata povedati nič važnega. Vedel pa je tako Gorny kot Nuber, da se pričenja med njima srdit boj, boj ki je podoben dvoboju do zadnje kaplje krvi, pri katerem pa sta uporabljala povsem drugo orožje, kot ga rabijo pri krvavih dvobojih.

— Zakaj ste me vprašali, če ste to že vedeli — je čez nekaj časa pripomnil Nuber.

— Zanimalo me je samo, če boste to priznali.

Nuber je prikimal.

Sledil je spet odmor in nadzornik je znova pričel pisati.

— Vi ste premožni, Nuber, če se ne motim? — je kratko vprašal Gorny.

Oni je zagnal pero stran in se naslonil globoko nazaj.

— Vas tudi tokrat zanima, če bom priznal? ...ali ni mogoče tako, *gospod* Gorny? je sarkastično vprašal in posebno poudaril besedo *gospod*. — Dobro veste, da imam premoženje. Predvčerajšnjim ste predložili v moji banki nakazilo za 40.000, potem ko ste zbrisali od tega števila eno številko in ponaredili moj podpis. Pozanimali ste se, če je znesek krit, ko pa ste dobili pritrdjini odgovor, ste odšli in niste niti poskušali likvidirati nakazila. In to je bila vaša sreča, verjemite.

Gorny se je prisiljeno nasmehnil.

— Vi pa res vse veste.

Nuberju se ni zdelo vredno odgovoriti. Znova se je sklonil nad pisalno mizo in nadaljeval z delom, kot da se ga razgovor nič ne tiče.

Tako je znova preteklo nekaj časa, ne da bi moža pri tem spregovorila eno samo besedo.

Čez nekaj časa se je Gorny vsega navelical in sunkovito vstal.

— Zdaj pa moram iti. Neizmerno se vam zahvaljujem za vljudni sprejem... Še nekaj, Nuber, sem v denarni stiski, ali mi ne bi mogli pomagati s posojilom 40.000?

Nuber je pisal naprej, Gorny pa si je med tem prižgal cigareto.

— Ne — je odgovoril Nuber z ostrim nadzorniškim glasom.

Gorny je presenečeno dvignil obrvi.

— Ne? Morda bi bilo bolje, da dobro premislite, preden odgovorite. Bi bili sposobni, Nuber, zapustiti me v tako težkem položaju?

— Sem se že odločil — je odgovoril Nuber in vstal. — Pol ure sem premišljal, če bi vam dal denar ali ne. Odločil sem se za «ne».

Gorny je vzdihnil.

— Škoda! — je zamrmral. — Zelo neprijetno mi je.

— Čemu?

— Tako!

— Tudi jaz mislim! — V hipu si je Nuber slekel suknjič ter si zavihal rokave srajce. — Pazite! — je vzkliknil z glasom, ki ni bil več njegov. — To pot ste se v svojih računih zmotili, Gorny!... Slecite si suknjič!

— Ste ponereli? — je vzkliknil Gorny ostro. — Ne vem, čemu bi morali tako ravnati.

— Kakor hočete, — je odločno odgovoril Nuber ter položil naočnike na pisalno mizo. — Lahko obdržite suknjič, vendar vas opozarjam, da vas bo oviral.

Preden je Gorny pomislil na obrambo, ga je Nuber — precej manjši po postavi — udaril s pestjo po obrazu.

— To naj bi bil samo primer — ostalo — šele pride! — je pripomnil Nuber ravnodušno. — Čemu se ne branite? Stojite kot kip ter se pustite pretepati. Moj bog, nikakega užitka mi ne nudite!

Gorny se je v hipu streznil, slekel suknjič in se vrgel na nasprotnika.

— Končno! — je vzkliknil policist ter z močnim protiudarcem pobil Gornyja na tla.

(Nadaljevanje prihodnjič)